

Sociale veiligheid in het onderwijs

Een zaak voor de MR

WMS Congres
woensdag 19 november 2025

Even voorstellen

Nathalie Vriezelaar

Adviseur Sociale Veiligheid

Yvonne van der Zanden

Adviseur agressie en criminaliteit

Wie zijn jullie?

Met welke eventuele vraag kom je naar deze workshop?

Stichting School & Veiligheid

wie zijn wij?

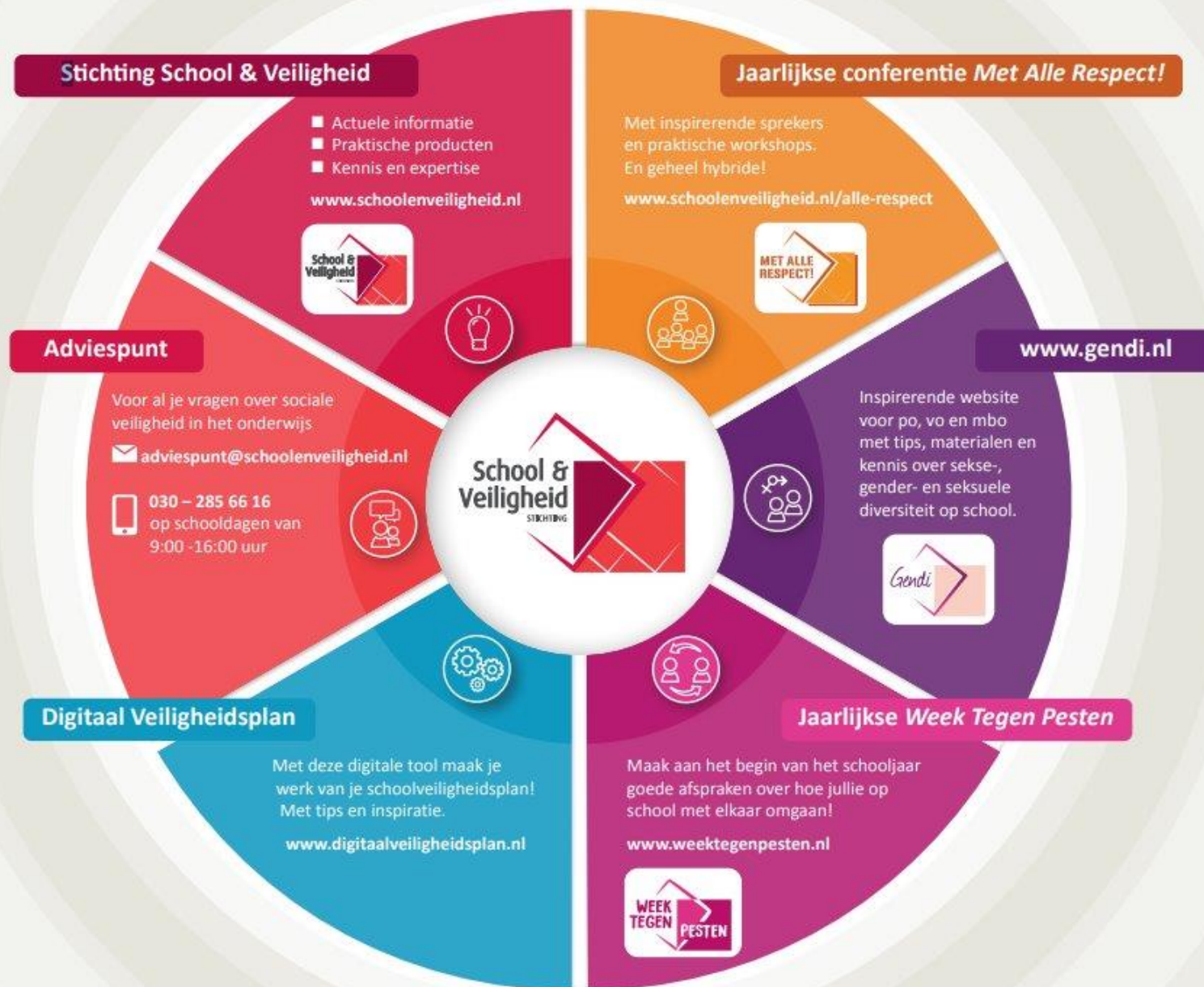
Landelijk expertisecentrum
voor sociale veiligheid in
het onderwijs

primair onderwijs
voortgezet onderwijs
Gespecialiseerd onderwijs
middelbaar beroeps onderwijs

Missie: het bevorderen van een sociaal en positief
veilig klimaat en het vergroten pedagogische
professionaliteit

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen in het po, vo, go en mbo bij het bevorderen van een sociaal veilig klimaat. Onder meer door:

Programma

- Sociale veiligheid; een introductie
- Sociaal veiligheidsbeleid
- Voorbeeld situatie
- Wetgeving veiligheid in het onderwijs
- Spel; Gedragen gedrag
- Medezeggenschap

**Welke woorden associeer jij
met sociale veiligheid?**

Sociale veiligheid

Wat is Sociale Veiligheid?

- Welkom, gerespecteerd en veilig
- Bevorderen van sociaal gedrag en het tegengaan van grensoverschrijdend en ongewenst gedrag
- Je durft je uit te spreken, je voelt je gezien en geaccepteerd; je hoort erbij

“Een school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.”

Inspectie van Onderwijs

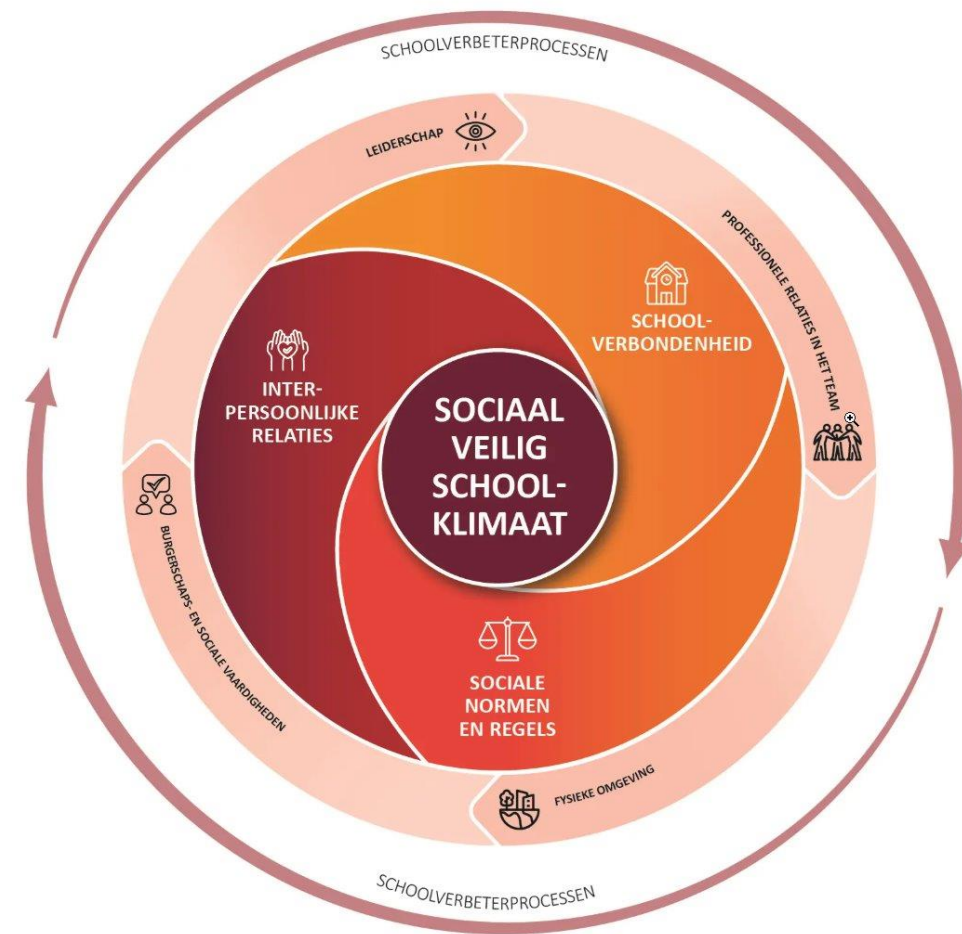
Waarom Sociale Veiligheid?

Logica:

Beter schoolklimaat = meer sociale veiligheid

Sociale Veiligheid vormgeven is werken aan cultuur/
de zachte kant van beleid

- Schoolverbondheid
- Interpersoonlijke relaties
- Sociale normen en regels
- Leiderschap
- Professionele relaties in team
- Fysieke omgeving
- En ..

Bevorderen van het schoolklimaat

Schoolverbondenheid

Interpersoonlijke
relaties

Sociale normen en regels

Sociaal Veiligheidsbeleid

Visie en waarden

- Heldere koers
- Visie en kernwaarden
- [Gedragen gedragsafspraken](#) (op klas-, team- en schoolniveau)
- [Burgerschapsopdracht](#)

- Inzicht als vertrek- en bijstelpunt
- Veiligheidsbeleving ([monitor sociale veiligheid](#), RI&E)
- Incidenten en risico's ([incidentenregistratie](#))
- Knelpunten signaleren → beleid aanpassen

Voorwaarden scheppen

1. **Taken** beleggen ten aanzien van sociale veiligheid
2. Inrichting van **werkprocessen** en **protocollen**
3. Goede **afspraken** met ouders, leerlingen en partners van de school

Stevige structuren aan de voorkant om op terug te vallen

Signaleren en handelen

- Bij een gezond leerproces worden grenzen opgezocht
- Begrenzen van grensoverschrijdend gedrag
- Gezamenlijke lijn
- Afspraken met ouders en schoolpartners

Preventieve activiteiten

- Geplande uitwerking van je visie en waarden
- Programma's, activiteiten, voorlichtingen leerlingen, professionalisering voor medewerkers
- Doelgerichte en samenhangende interventies

Pedagogisch handelen

- Pedagogisch vakmanschap
- Creëren van een pedagogisch rijke omgeving
- Begrenzen ongewenst gedrag
- Gedragen pedagogische cultuur (ook met ouders)

- Veiligheidsbeleid is nooit 'af'
- Continue proces van bijstellen

Tijdens de MR-vergadering...

Tijdens de MR-vergadering van een middelbare school komt een verontrustend incident ter sprake. Twee leerlingen van de tweede klas zijn herhaaldelijk gepest, zowel op school als online. Een van hen heeft zich zelfs ziekgemeld omdat hij zich niet veilig voelt. Dit is niet het eerste incident; het lijkt erop dat vooral kwetsbare leerlingen, zoals nieuwkomers of leerlingen die zich anders profileren, vaker slachtoffer zijn van pesterijen en buitensluiting.

Hoewel de school maatregelen heeft getroffen blijft het gevoel van onveiligheid bij een deel van de leerlingen bestaan. De MR wordt nu gevraagd om mee te denken over een structurele oplossing. Hoe kunnen we de sociale veiligheid verbeteren, zonder dat leerlingen zich gecontroleerd of beperkt voelen in hun vrijheid om zichzelf te zijn?

Reacties van MR-leden

A

“We moeten duidelijk maken dat pesten absoluut onacceptabel is en hier duidelijke, consequente maatregelen aan verbinden. Zo geven we een helder signaal af over de normen en waarden die we belangrijk vinden.”

B

“Misschien kunnen we iets bedenken zodat de pester en de gepeste samen kunnen praten en het goed kunnen maken. Dan snappen ze elkaar beter en wordt het fijner in de klas.”

C

“Pesten is een groepsprobleem en vraagt om een aanpak die de hele groep betreft. Als we investeren in een positieve groepscultuur, kunnen we de veiligheid van alle leerlingen versterken en pesten voorkomen.”

D

“Onze leraren spelen een belangrijke rol in het bevorderen van een veilige sfeer in de klas. Laten we hen extra ondersteunen met training en handvatten, zodat ze zich zeker voelen in het aanpakken van pestgedrag en het versterken van de groepsveiligheid.”

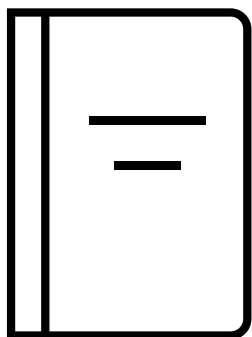
Reacties van MR-leden

Normstelling Milan, ouder <i>De dochter van Milan is jaren gepest. Juist om die reden wil Milan graag meedenken over beleid op school. Als ouder heeft hij van dichtbij gezien hoe veel pijn pesten met zich meebrengt.</i>	Herstelgerichtheid Akshay (klas 3) <i>Akshay zit niet bij deze jongens in de klas, maar ook in zijn klas is er veel gedoe. Hij is er niet direct bij betrokken, maar hij wil vooral dat het stopt, want het heeft wel invloed op de sfeer in de klas.</i>
Bevorderen van het groepsklimaat Jet (mentor klas 1c) <i>Jet zet in zijn klassen altijd nadrukkelijk in op groepsdynamica – ook vóór er gedoe ontstaat. Al bij de kleinste tekenen van onveiligheid legt ze de lessen stil en gaat ze in gesprek met de klas. Ze is ervan overtuigd dat juist dit de sleutel is tot een veilig klassenklimaat.</i>	Handelingsperspectieven voor docenten Jermain (mentor klas 2b) <i>Jermain heeft in zijn klas veel gedoe gehad de laatste twee jaar. De ruzies worden zo intens en hij voelt zich vaak overweldigd.</i>

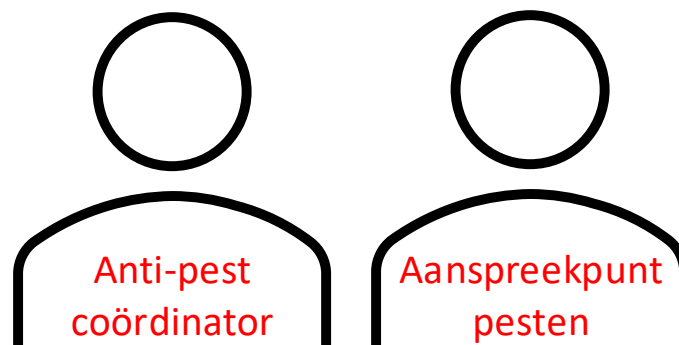
Wet Veiligheid op School

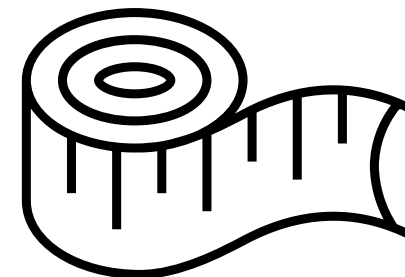
Wet Veiligheid op School

Actief sociaal
veiligheidsbeleid
voeren

Twee taken
beleggen

Monitoren
veiligheidsbeleving
(actueel beeld)

Wetsvoorstel; Vrij en Veilig onderwijs

Ingangsdatum 1 augustus 2026

Belangrijkste veranderingen;

- Coördinatie op veiligheid – incl. anti-pestbeleid
- Evalueren van het veiligheidsbeleid -> MOET jaarlijks gedeeld worden met MR
- Registratie van incidenten

Gedragen Gedragsregels

Gedragen Gedrag

Een leerling wordt gepest via snapchat. De school geeft aan dat zij hier niks aan kunnen doen.

Gedragen Gedrag

Wat begon als een mailwisseling tussen een stagiair en een leerling over schoolwerk, eindigde in een afspraak om elkaar een keer te zien na schooltijd.

Gedragen Gedrag

Een 23 jarige docent is verliefd op een 17-jarige leerling. De verliefdheid is wederzijds.

Gedragen Gedrag

Een jonge collega is in zijn vrije tijd influencer en vertelt op TikTok wat hij op school meemaakt, maar ook wat hij in zijn vrije tijd doet

Gedragen Gedrag

Een docent heeft vakantiefoto's online gezet waarop zij te zien is in haar bikini. Ouders kloppen aan bij de schoolleiding – ze vinden het zeer ongepast.

Spel Gedragen gedrag

- Wat doe je anders?
- Eigenaar benoemen
- Vastleggen
- Afspraken over terugkoppeling

Medezeggenschap

- Recht op overleg
- Initiatiefrecht
- Informatierecht
- Adviesrecht
- Instemmingsrecht

Medezeggenschaps

RAAD

Wat neem je mee?

Handige links en tools

- Artikel: [Veiligheidsbeleid; een zaak van de MR](#)
- Tool: Voor het opstellen van een veiligheidsplan kan gebruikt worden gemaakt van het [Digitaal Veiligheidsplan](#);
- Tool: [Stappenplan nicotinevrije school](#)
- Artikel: [Controle op verboden spullen op school](#)
- Artikel: [Aangifte doen in het onderwijs](#)
- Artikel; [Incidentenregistratie op school](#)
- Artikel: [Visual Wet Vrij & Veilig onderwijs 2026](#)
- Product: [Spel Gedragen gedrag](#)

Adviespunt

Heb je vragen over sociale veiligheid?
Of wil je even sparren over een specifieke situatie?

Dan kun je terecht bij ons Adviespunt voor informatie en advies.
Het Adviespunt is op schooldagen bereikbaar van 9.00 tot 16.00 uur.

In geval van een calamiteit is ons calamiteitenteam 24/7 bereikbaar via 030-285 66 16.

Bel
030 285 66 16

Op schooldagen
van 9.00 tot 16.00 uur

E-mail

Op schooldagen bereikbaar
adviespunt@schoolenveiligheid.nl

Calamiteitenteam

24/7 bereikbaar
via 030 285 66 16

www.schoolenveiligheid.nl

Bedankt voor de aandacht. Vragen?

Nathalie Vriezelaar
Yvonne van der Zanden